

Asia: VN/11304/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi vuoden 2026 tuloveroasteikosta sekä tuloverolain ja verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Tärkein kärkeen: Tuemme esitysluonnoksen yleisiä tavoitteita. Esitystä täytyy kuitenkin muuttaa, jotta se soveltuu kulttuuri- ja taidealan toimijoille kuten hallituksen tarkoitus on ollut. Taiteelle tehty lahjoitukset on saatettava samalle viivalle yliopistoille tehtävien lahjoitusten kanssa.

Viittaamme sekä hallituksen kehysriihilinjaukseen, kulttuuripoliittiseen selontekoon, Luovan talouden kasvustrategiaan, että Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunnan lausuntoon, jossa esitellään tutkimusnäyttöä, joka puoltaa kunnianhimoisempaa toteutusta.

Keskeisiä muutostarpeita:

Euromääräisen rajauksen yhdenmukaistaminen yliopistoille tehtävän lahjoituksen verovähennyksen kanssa.

Rahankeräyslupaa ei tule edellyttää apurahasäätiöiltä ja ylipäänsä moninkertaisesta lupamenettelystä on luovuttava.

Koska yliopistoille lahjoittaminen on suomalaisen filantropian kentälle tuttua, olisi ollut luontevaa laajentaa tieteen lahjoitusvähennystä samoin säännöin taiteeseen. Yksityishenkilöt voivat tehdä verovähennyskelpoisia lahjoituksia jopa 50 000 euroon asti yliopistoille, mutta säätiöille ja yhdistyksille raja olisi esitysluonnoksen mukaan vain 5 000 euroa. Tätä rajausta olisi totisesti syytä arvioida uudelleen ja yhdenmukaistaa lahjoituskäytännöt tieteen ja taiteeseen. Monet merkittävät yksityisistä lahjoituksista koostuvat säätiöt ovat sekä tieteen, että taiteen rahoittajia.

Sivistyshallinnon näkökulmasta on perusteetonta, että hallituksen esityksessä lahjoitusta kansallisille ja kaupunkien taidelaitoksille, kuten teattereille, museoille ja orkestereille, kohdellaan verotuksessa eri tavalla kuin lahjoituksia yliopistoille.

Viittaamme perusteluna Suomen Säveltäjäin Sibelius-rahasto sr:n lausuntoon, jossa todetaan, että "Merkittävämät lahjoitukset nyt ehdotettuihin tarkoituksiin olisivat tavoiteltavia myös valtiovallan kannalta. 5 000 euroa esimerkiksi Suomen Säveltäjäin Sibelius-rahastolle olisi suhteellisen pieni yksi apuraha. Vähintään apurahasäätiölle tehtävän lahjoituksen pitäisi mahdollistaa esimerkiksi yhden vuosiapurahan turvaaminen, n. 30 000 euroa."

Viittaamme myös Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunnan huomioon: "Lisäksi olisi syytä harkita, kohdennetaanko vähennys veroihin vai tuloihin. Monissa vertailukelpoisissa maissa

(esim. Saksa, Alankomaat) vähennys tehdään tuloista, mikä tekee siitä laajemmin saatavutettavan ja yksinkertaisemman hallinnoida."

Yhdymme Kiasma Tukisäätiön lausuntoon ja viittaamme sen perusteluihin sekä euromääräisen rajauksen, että sen osalta, ettei apurahasäätiöltä pidä vaatia rahankeräyslupaa.

Viittaamme myös Suomen Säveltäjäin Sibelius-rahaston perusteluun, että "Rahankeräysluvan edellyttäminen apurahasäätiöltä olisi mielestämme tarpeetonta. Ehdotuksen mukaan nimettävällä taholla tulisi olla voimassa oleva rahankeräyslupa. Apurahasäätiöt saavat lahjoituksia usein myös ilman, että kyse on rahankeräyslaissa tarkoitusta rahankeräyksestä. Rahankeräyslupaa edellyttävät keräykset ja julkiset kampanjat eivät ole vakiintuneelle apurahasäätiölle tyypillinen tapa kerätä varoja. Aloite lahjoitukseen tulee todennäköisemmin yksittäiseltä lahjoittajalta ja kertalahjoitus saattaa olla suurempikin. Rahankeräysluvan hankkiminen olisi vaivalloinen ja kustannuksia vievä operaatio, johon viranomaisella ei nykyiselläänkään ole tarpeeksi resursseja, sillä hakemuksen käsittely kestää tällä hetkellä 5–6 kk jo ennestään yleishyödylliseksi katsotun säätiönkin osalta. Hakemusmenettelyn tulisi riittää niiden yleishyödylliseksi jo verotuksessa katsottujen säätiöiden ja yhdistysten osalta, jotka saavat lahjoituksia ilman yleisöön kohdistettuja varainkeräyksiä." Tähän on helppo koko kulttuuri- ja taidealan yhtyä.

Lisäksi kansalaisjärjestöstrategian mukaisesti lahjoitusvähennystä on ollut tarkoitus laajentaa kaikkeen yleishyödylliseen toimintaan. Tämän syy on tietysti se, että julkinen rahoitus järjestöille on merkittävästi vähentynyt, samaan aikaan kun järjestöille on esimerkiksi turvallisuusstrategiassa annettu aikaisempaa suurempi rooli.

Tällaisenaan hallituksen esitys yksityisten lahjoitusten verovähennyksestä ei riittävästi a) luo Suomeen uutta lahjoittamisen kulttuuria, b) tuo merkittävää helpotusta kulttuurileikkauksiin, c) ole yhdenvertainen eri lahjoittamisen kohteiden näkökulmasta.

Yhdymme John Nurmisen säätiön lausuntoon, ja erityisesti kiinnitämme huomiota tähän:
"Huomionarvoinen muutos on, että aiemmin lahjoittaja saattoi antaa esimerkiksi 50 000 euroa useille eri yliopistoille ja saada vähennyksen jokaisesta. Nyt esityksessä ehdotetaan verovelvolliskohtaista eli lahjoittajakohtaista enimmäismäärää, mikä saattaa käytännössä pienentää lahjoitussummia ja vähentää lahjoitusten hajauttamista eri kohteisiin. Esitämme John Nurmisen Säätiössä, että enimmäismäärä olisi lahjoituskohdekohtainen, ei lahjoittajakohtainen."

Yhdymme myös SOSTE:n näkemykseen, että lahjansaajien velvollisuudesta identifioida ja ilmoittaa Verohallinnolle lahjanantajien tiedot on luovuttava. Esitys lisää kohtuuttomasti hallinnollista taakkaa järjestöissä.

Pyydämme kiinnittämään huomiota Vastuullinen Lahjoittaminen ry:n lausuntoon, jonka mukaan järjestöille tulisi antaa mahdollisuus valita, haluaako se hakeutua Verohallinnon hyväksymälle listalle esimerkiksi vain yhteisöltä saatavien lahjoitusten osalta, mutta ei luonnollisten lahjoitusten osalta.

Yhdymme myös Kansalaisareenan huomioon siitä, että lahjoitusvähennysjärjestelmää kehitettäessä on tärkeä muistaa, etteivät yksityiset lahjoitukset voi korvata julkista rahoitusta. Tämä pätee niin tieteeseen, taiteeseen kuin kansalaisjärjestöihin.

Meriläinen Rosa
Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry